

EL LLENGUATGE

21/X/1926
Primer de tot

Prompte és l'equivalent català del mot castellà «prompto». Però l'existència de l'adverbi aviat ha reduït l'ús adverbial de prompte, fins al punt que el Diccionari Fabra, a part del seu valor adjectival, només el reconeix com a dialectal. La llengua literària moderna també sol prescindir-ne i si de tant en tant trobem el mot prompte usat en lloc de aviat en textos originals, és que la influència del castellà hi ha jugat el seu paper.

Aquesta influència és encara més notable en algunes locucions formades ab aquest mot: «de prompte» i «per de prompte». Sobre la primera, caldria potser repetir el que vam tenir ocasió de dir no fa gaires dies a propòsit de «de repent»: ¿què costa recórrer a expressions tan vives i populars, tan genuïnes i eficaces com de sobte, de cop, de cop i volta, tot d'un plegat etc. ? Potser es tracta només de pensar-hi, de caure-hi, de rebre un petit advertiment que faci dir: «ai, sí!».

«Per de prompte» és un cas diferent. Representa un d'aquells vicis que s'introdueixen en la llengua parlada, que hi fan fortuna, i que aconseguen de fer-se imprescindibles per aquells que són molt sensibles a aquesta mena de modes d'expressió. Així, el seu significat esdevé sovint vague i imprecís i actua com un simple lloc comú apte per a iniciar qualsevol frase. La ució òptima, en aquests casos, consisteix a prescindir-ne del tot, a suprimir-la radicalment. Però no tothom s'hi conforma. N'hi ha que reclamen substitucions, formes equivalents. (Con n'hem de dir, doncs?) Doncs, si tenim n compte els casos més generals en els quals no se li pot negar una significació mé o menys precisa sempre podríem recórrer a alguna d'aquestes solucions: en tot cas com a primera providència d'antuvi primer de tot per començar si de cas, etc.

ALBERT JANE